

Streszczenia referatów XVII konferencji naukowej „Współczesne problemy ekonomii, zarządzania, finansów, ubezpieczeń i bankowości”, Płock 1-2 czerwca 2023 r.

- 1. Assoc. Prof. Dr. Orhan Cengiz (Çukurova University, Pozanti Vocational School, Turcja), Assoc. Prof. Dr., Müge Manga (Erzincan Binali Yıldırım University, Turcja)**

Handel międzynarodowy a brak bezpieczeństwa żywnościowego w XXI wieku: Dane z Afryki Subsaharyjskiej

Jak pokazał kryzys Covid-19 i wojna rosyjsko-ukraińska, brak bezpieczeństwa żywnościowego bardziej odczuwalny jest w krajach słabiej rozwiniętych. Chociaż jednym z priorytetowych celów zrównoważonego rozwoju ONZ jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, jego brak pozostaje jednym z najważniejszych światowych problemów. Dotyczy on zwłaszcza Afryki Subsaharyjskiej gdzie liczba osób borykających się z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego znacząco wzrosła. Chociaż według neoliberalnego podejścia do handlu międzynarodowego integracja rynków międzynarodowych zwiększy dostęp do żywności i bezpieczeństwo żywnościowe, liczba osób cierpiących z powodu głodu utrzymuje się na dramatycznym poziomie. Niniejsze badanie analizuje wpływ handlu międzynarodowego na brak bezpieczeństwa żywnościowego wykorzystując roczne dane z lat 2000-2020 w 12 krajach Afryki Subsaharyjskiej (Benin, Kamerun, Republika Środkowoafrykańska, Czad, Gambia, Kenia, Madagaskar, Mali, Rwanda, Senegal, Tanzania i Togo). Częstość występowania niedożywienia jest wykorzystywana jako wskaźnik braku bezpieczeństwa żywnościowego. Zgodnie z panelowymi wynikami ARDL, handel międzynarodowy, inflacja, stabilność polityczna i liczba ludności zwiększają brak bezpieczeństwa żywnościowego, podczas gdy wzrost gospodarczy go w długim okresie obniża. Co więcej, wyniki wskazują, że rosnąca globalizacja handlu jest powodem braku bezpieczeństwa żywnościowego w Afryce Subsaharyjskiej.

- 2. Prof. dr hab. Joanna Szwacka-Mokrzycka (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie)**

Wpływ inflacji na sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych w Polsce

W interpretacji ekonomicznej inflacja rozpatrywana z perspektywy gospodarstwa domowego oznacza obniżenie siły nabywczej pieniądza. Na rynku detalicznym oznacza to, że przy niezmiennym dochodzie konsument jest w stanie kupić mniej towarów lub usług. Z taką sytuacją mamy do czynienia na polskim rynku począwszy od 2020 roku, natomiast w 2022 roku przybrała charakter inflacji galopującej, czyli sytuacji, gdy procent wzrostu cen wyraża się liczbą dwucyfrową. Sytuacja ta sprzyja wywoływaniu napięć o charakterze społeczno-gospodarczym, osłabieniu systemów motywacyjnych, zahamowaniu wzrostu gospodarczego.

Celem przewodnim referatu jest przedstawienie głównych przyczyn inflacji i pogłębiających się konsekwencji dla społeczeństwa, jak też wskazanie kierunku podejmowanych działań zmierzających do wyhamowania inflacji w Polsce.

- 3. Prof. Jan Urban Sandal (Jan-Urban Sandal Institute, Norwegia)**

Oekonomika - zarządzanie gospodarstwem domowym

Ekonomia jako przedmiot jest od bardzo dawna popularna i istotna. Jest wszędzie: w nauce, edukacji, polityce, strukturach religijnych, w szkołach, przedszkolach, w sektorze opieki nad osobami starszymi, w życiu rodzinnym, naprawdę wszędzie. Ekonomia jest ważna, ponieważ jest wyznacznikiem tego, jak dobrze żyją jednostki i rodziny, jak państwa, rządy, firmy, organizacje i cała infrastruktura społeczna oraz działania natury są w stanie rozwiązywać ich problemy i spełniać ich zamierzenia. Korzenie ekonomii jako przedmiotu naukowego sięgają użycia przez greckich filozofów wyrażenia Oekonomika, oznaczającego gospodarstwo domowe i zarządzanie gospodarstwem domowym. Rodzina jest podstawową jednostką organizacyjną w każdym społeczeństwie. Rodzina istniała na długo przed powstaniem jakiegokolwiek państwa. Kultura rodzinna jest definiowana jako suma wyuczonych przekonań, wartości i zwyczajów, które służą do regulowania osobistego zachowania członków określonego społeczeństwa, takiego jak rodzina lub państwo. Zarządzanie gospodarstwem domowym jest indywidualne i reprezentuje solidarność bez socjalizmu bądź jakiegokolwiek innej ideologii, endogennej czy egzogennej. We wczesnym kapitalizmie wartości rodzinne i zarządzanie gospodarstwem domowym odgrywały bardzo ważną rolę, jak wyjaśnił Richard Cantillon. Klasyczna funkcja produkcji obejmuje trzy czynniki produkcji: ziemię, pracę i kapitał, o których wspominał Adam Smith w swoim wyjaśnieniu mechanizmu cenowego. Według Josepha A. Schumpetera innowacja jest nową kombinacją pierwszego i drugiego czynnika produkcji i jest realizowana przez odnoszących sukcesy przedsiębiorców. W analizach rozwoju gospodarczego Schumpetera przedsiębiorca jest mężczyzną, a czynnik motywujący jest męski, rodzinny, budujący swoją rodzinę i myślący o swoich spadkobiercach. Dzięki twórczej destrukcji powstają nowe demokratyczne możliwości, zaś proces zmian prowadzi społeczeństwo do lepszego świata, który jest bardziej sprawiedliwy, równy i mniej dyskryminujący.

4. dr Paweł Antoszak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy)

Zróźnicowanie wynagrodzeń w województwie opolskim

Celem artykułu będzie przeprowadzenie oceny różnic w poziomach wynagrodzeń oraz identyfikacja czynników, które miały wpływ na to zróźnicowanie w województwie opolskim w latach 2012-2021. Wykorzystane do tego będą przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie, odchylenia od przeciętnego wynagrodzenia w województwie oraz dynamika wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto. Do przeprowadzenia analizy i oceny stosowane będą dane statystyczne publikowane w Rocznikach Statystycznych Urzędu Statystycznego w Opolu za lata 2012-2021.

5. dr Kamil Borowski (Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie)

Kształtowanie się wydatków inwestycyjnych w gminach powiatu ciechanowskiego

W artykule podjęta została problematyka wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminy. Głównym celem było przeprowadzenie badań nad istotą wydatków inwestycyjnych występujących w strukturze wydatków inwestycyjnych, na podstawie gmin powiatu ciechanowskiego. Praca składa się z dwóch części. Pierwsza z nich obejmuje rozważania dotyczące znaczenia wydatków inwestycyjnych w gminie. Natomiast w drugiej części

zaprezentowane zostały wyniki badań empirycznych dotyczących kształtowania się wydatków inwestycyjnych w badanych gminach.

6. dr Ewa Listopadzka (Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie)

Inteligentne, sprytne czy zrównoważone- jakie jest smart city

Wraz z postępowaniem technologicznym, coraz więcej miast na całym świecie staje się "inteligentnymi" lub "smart". W ostatnich latach wiele badań skupiło się na definicji i koncepcji "smart city" oraz na tym, jakie cechy i właściwości czynią miasta naprawdę "smart". Teoria smart city jest kompleksową koncepcją, która wymaga połączenia inteligencji, sprytu i zrównoważonego rozwoju. Inteligentne systemy i technologie mogą pomóc w poprawie efektywności i jakości życia mieszkańców, ale równie ważne jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta i partycypacji mieszkańców w procesie decyzyjnym.

7. dr Katarzyna Szymańska (Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie)

Koncepcja smart city w zrównoważonym rozwoju miasta

Miasto inwestujące w kapitał ludzki i społeczny, wykorzystujące infrastrukturę komunikacyjną w ujęciu tradycyjnym (transport) i nowoczesnym ICT prowadzi do zrównoważonego rozwoju i podniesienia jakości życia, zarządzania zasobami naturalnymi oraz zarządzania partycypacyjnego. Celem artykułu będzie przedstawienie koncepcji smart city w zrównoważonym rozwoju miasta i udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy inteligentne miasta zakładają zrównoważony rozwój lub te zrównoważone myślą o inteligencji?

8. dr Lia Charekishvili (European University, Gruzja)

Jak wykorzystać czas gruzińskich kobiet

Cel 5 Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ma na celu "osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt". Wskaźnikiem zalecanym do monitorowania postępów w osiągnięciu tego celu jest wskaźnik SDG 5.4.1, zdefiniowany jako "odsetek czasu spędzonego na nieodpłatnej pracy domowej i opiekuńczej według płci, wieku i lokalizacji". Ogólny odsetek czasu spędzanego przez kobiety na nieodpłatnej pracy domowej i opiekuńczej wynosi 17,8%, czyli około 4,8 razy więcej niż w przypadku mężczyzn (3,7%). Współczynnik płci w Tbilisi wynosi 4,6, w innych obszarach miejskich - 5,1, zaś na obszarach wiejskich - 4,5. We wszystkich typach osiedli i we wszystkich grupach wiekowych czas spędzany przez kobiety na nieodpłatnej pracy domowej i opiekuńczej jest znacznie wyższy niż w przypadku mężczyzn. Wskaźnik ten jest najwyższy wśród kobiet w wieku 25-44 lata i wynosi 23,0 procent.

9. dr Robert Sobków (Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu); dr Karina Zawieja-Żurowska (Akademia Nauk Stosowanych w Koninie)

Zmiana konkurencyjności gospodarek krajów wchodzących do strefy Euro na tle innych gospodarek narodowych

Każdorazowe obecnie przystąpienie do Wspólnoty Europejskiej wiąże się z koniecznością przyjęcia w określonej perspektywie czasowej wspólnej waluty – euro. Do tej pory ukazało się wiele opracowań wskazujących na zasadność posługiwania się jedną walutą w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej. Jednym z podawanych argumentów ma być pozytywny bodziec dla wzrostu PKB krajów wstępujących do Strefy euro. W wystąpieniu zaprezentowane zostanie porównanie rzeczywistych wyników zmian tempa wzrostu gospodarczego krajów wstępujących do strefy Euro (na kilka lat przed wstąpieniem i po wstąpieniu) w porównaniu do krajów UE: członków strefy Euro oraz tych, które zachowały swoją walutę narodową, jak również w porównaniu do innych, porównywalnych gospodarek na świecie.

10. PhD Assistant Professor Giga Kikoria, Zevza Sanikidze (Tbilisi State University, Gruzja); dr inż. Marek Sikora (Politechnika Bydgoska)

Zmiany klimatu a korzystanie z transportu przyjaznego środowisku: użytkowanie rowerów w Tbilisi i w Warszawie

Cel: Niniejszy artykuł bada związek między zmianami klimatu a korzystaniem z przyjaznego dla środowiska transportu, ze szczególnym uwzględnieniem korzystania z rowerów w Tbilisi i Warszawie. Celem badania jest zidentyfikowanie barier i możliwości promowania roweru jako zrównoważonego środka transportu w tych dwóch miastach.

Metodologia: W badaniu wykorzystano ustrukturyzowany i samodzielnie wypełniany kwestionariusz online wśród użytkowników rowerów w obu miastach. Ankieta zebrała dane na temat zachowań rowerowych, motywacji i postrzegania infrastruktury rowerowej, podczas gdy wywiady dotyczyły szerszego kontekstu promocji ruchu rowerowego, w tym polityki, kultury i postaw społecznych. Kwestionariusz jest zgodny z wytycznymi Narodowego Instytutu Transportu I Społeczności.

Oryginalność: Oryginalność badania polega na skupieniu się na dwóch miastach o różnych kontekstach kulturowych i politycznych, zapewniając porównanie, w jaki sposób strategie promocji ruchu rowerowego mogą się różnić w zależności od kontekstu.

Wnioski: Wyniki badania sugerują, że chociaż jazda na rowerze przynosi znaczące korzyści dla środowiska, istnieją poważne bariery w jej przyjęciu, w tym brak infrastruktury, obawy dotyczące bezpieczeństwa i kulturowe nastawienie do jazdy na rowerze w Tbilisi i Warszawie. Badanie identyfikuje również kilka możliwości promowania ruchu rowerowego, w tym inwestycje w infrastrukturę, kampanie uświadamiające i spółki publiczno-prywatne

Implikacje praktyczne: Praktyczne implikacje badania są dwojakie. Po pierwsze, podkreśla ono potrzebę skoordynowanych wysiłków władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów prywatnych w celu promowania roweru jako zrównoważonego środka transportu. Po drugie, zawiera konkretne zalecenia dla decydentów, jak można pokonać bariery dla ruchu rowerowego i promować zrównoważony transport.

Ograniczenia badań: Ograniczenia badania obejmują stosunkowo niewielką liczebność próby oraz ograniczony zakres badania ilościowego. Niemniej jednak, badanie zapewnia cenny wgląd w możliwości i wyzwania związane z promowaniem roweru jako zrównoważonego środka transportu w poddanym badaniom dwóch miastach.

11. Ph.D. / Assoc. Prof. Yakup Ari; M.Sc./Research Assistant Nesrin Akbulut (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Turcja)

Powiązanie częstotliwości TVP-VAR między kursami walutowymi krajów spoza strefy euro

Celem niniejszego badania jest analiza transmisji zmienności między walutami tych krajów Unii Europejskiej, które nie należą do strefy euro, koncentrując się na parytecie kursu dolara amerykańskiego z siedmioma walutami spoza strefy euro. W tym celu, szacowana jest dzienna zmienność kursów walutowych od 2 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. przy użyciu metodologii Garmana-Klassa-Yanga-Zhanga. Wyniki prognozy zmienności wskazują, że korona szwedzka wykazuje najbardziej wyraźną zmienność i posiada najwyższą średnią zmienność. Aby zbadać wzajemne powiązania między tymi zmiennościami, stosujemy metodę zmiennych w czasie parametrów - wektorowej autoregresji częstotliwości. Średni całkowity wskaźnik powiązań wykazuje znaczny stopień powiązań, około 71,84%, a ponadto ujawnia, że wahania zmienności kursu walutowego można przypisać wzajemnym powiązaniom sieci. Tymczasem wskaźnik łącznego kierunkowego powiązania netto wskazuje, że kursy wymiany korony czeskiej, korony duńskiej i leja rumuńskiego są beneficjentami netto w ujęciu zagregowanym i w perspektywie długoterminowej, I odwrotnie, kursy wymiany korony duńskiej, forinta węgierskiego i polskiego złotego są beneficjentami netto w krótszym horyzoncie czasowym. W kontekście istotnych wydarzeń globalnych, takich jak wybuch pandemii Covid-19 w marcu 2020 r. i rozpoczęcie konfliktu rosyjsko-ukraińskiego w lutym 2022 r., zaobserwowano, że dynamiczny wskaźnik Całkowity Wskaźnik Powiązań wykazał znaczny wzrost, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i długoterminowym, potwierdzając oczekiwania teoretyczne. Ponadto, wartości uzyskane z dwustronnych powiązań służą do identyfikacji dominujących walut, sprzyjając w ten sposób procesowi dywersyfikacji portfela.

12. dr hab. Maria Parlińska prof. UTH (Uczelnia Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej); dr inż. Agnieszka Parlińska (Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie)

Koncepcja „Smart villages” – wyzwania i dylematy

Smart Villages - Inteligentne wioski to koncepcja w zakresie kształtowania polityki Unii Europejskiej. Koncepcja, która stymuluje do zmian i wdrażania rozwiązań w celu poprawy jakości, poziomu życia oraz zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich.

Celem podjętych badań jest przedstawienie koncepcji Smart Villages – jej założeń, możliwości, dylematów i wyzwań. Przeprowadzony przegląd literatury został podparty wybranymi przykładami z województwa mazowieckiego.

Koncepcja Smart Villages nie narzuca gotowych rozwiązań i szablonowych schematów ale wykorzystując nowoczesne technologie i rozwiązania oraz potencjał mieszkańców wpływa na jakość życia całej społeczności. Jest narzędziem do urzeczywistnienia koncepcji zrównoważonego rozwoju. Służyć wzmocnieniu kapitału terytorialnego wsi, narzędziem

realizacji są innowacje społeczne i technologiczne. Należy jednak zwrócić uwagę na bariery wdrażania koncepcji między innymi: małą otwartość społeczności wiejskiej na zmiany, niską zdolność innowacyjną i poziom kapitału społecznego, niewielką chłonność lokalnych rynków, dystans przestrzenny, słabo rozwiniętą sieć transportową i komunikacyjną.

13. Dr.Sc. Heorhiy Cherevko; Dr.Sc. Ihor Yatsiv (Lviv National Environmental University, Ukraina)

Stan i perspektywy rozwoju małych przedsiębiorstw rolnych w Ukrainie

Liczba małych przedsiębiorstw rolnych na Ukrainie zmniejsza się w ostatnich latach, a ich udział w całkowitej wielkości produkcji i sprzedaży produktów rolnych pozostaje na stosunkowo niskim poziomie. Jednocześnie istnieje zapotrzebowanie społeczne na wzrost roli małych przedsiębiorstw rolnych, które mogą pełnić ważne funkcje gospodarcze i społeczne.

Referat przedstawia specyfikę kształtowania się udziału małych przedsiębiorstw rolnych w podaży produktów rolnych w Ukrainie, ustala ogólnie wysoki poziom efektywności ekonomicznej, zadowalający poziom efektywności technologicznej i stosunkowo niski poziom efektywności społecznej małych gospodarstw rolnych oraz nakreśla perspektywiczne strategie rozwoju różnych kategorii małych przedsiębiorstw rolnych biorąc pod uwagę mechanizmy i źródła ich wsparcia, które można wykorzystać w warunkach stanu wojennego i okresu powojennego.

14. PhD Irfan Ullah; MSc (Hons) Sarah Iqbal; Muhammad Fayazl; Harun Uçak; Syed Atta; Ullah Shah; Farheen Sayam (Pakistan)

Badanie elastyczności popytu na owoce w Pakistanie

Niniejszy referat ma na celu zbadanie elastyczności popytu na owoce w Pakistanie przy użyciu liniowego przybliżonego prawie idealnego systemu popytu (LA/AIDS). W tym celu wykorzystano dane z zintegrowanego badania gospodarczego gospodarstw domowych (HIES) 2018-19, będącego częścią Pakistańskiego Standardu Życia i Pomiaru dla wybranych owoców. Elastyczności Marshalliana, Hicksiana i wydatków zostały obliczone na podstawie oszacowanego parametru z liniowego przybliżonego prawie idealnego systemu popytu. Wyniki wskazują, że wszystkie oszacowane elastyczności wydatków wybranych owoców dla Pakistanu są dodatnie. Wielkość elastyczności wydatków dla bananów, siodu, jabłek, winogron, arbuzów, śliwek i migdałów jest niższa niż jedność, a zatem są one klasyfikowane jako normalne artykuły spożywcze. Oszacowane nieskompensowane własne elastyczności cenowe popytu na wszystkie owoce są niższe niż jedność (nieelastyczne) dla Pakistanu i są sklasyfikowane jako artykuły pierwszej potrzeby. W oparciu o nieskompensowane elastyczności cenowe popytu osiemnaście owoców jest zgłaszanych jako komplementarne brutto, a trzy owoce są substytutami brutto. Większość owoców jest sklasyfikowana jako owoce neutralne, czyli te, które nie mają wzajemnego wpływu cenowego na popyt, ponieważ ich szacowane elastyczności są bliskie zeru. Jedynie jabłka z winogronami i migdałami są znaczącymi substytutami. Ponieważ większość własnych elastyczności cenowych owoców jest nieelastyczna, każda zmiana ich własnej ceny spowodowałaby ogromny wzrost wydatków na

te owoce. W rezultacie, rząd może przyjąć politykę stabilizacji cen owoców by zaspokoić minimalne dzienne zapotrzebowanie na żywność niższych segmentów społeczeństwa.

15. dr Ewa Stawicka (Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie)

Wpływ innowacji na zrównoważony rozwój przedsiębiorstw

Sukces przedsiębiorstw, państw i regionów świata jest i będzie oparty na innowacjach. Innowacyjność odnosi się do otwartości firmy na nowe pomysły w kulturze organizacyjnej oraz na gotowości firmy do tworzenia pomysłów, które są rozwijane i wykorzystywane w nowych produktach i usługach. Wielu badaczy utożsamia innowacyjność firmy z pojęciem innowacji. Dominuje pogląd, że innowacyjność jest traktowana jako pewien atrybut firmy, jej zdolność do wprowadzania innowacji, którą można zmierzyć i ocenić. Innowacyjność to zdolność do tworzenia czegoś nowego lub wprowadzania istotnych zmian oraz działanie w sposób wykorzystujący tę zdolność. Innowacje nie tylko zaspokajają potrzeby obecnego pokolenia, ale także łączą aspekty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe zapewniając zaspokojenie potrzeb przyszłych pokoleń. Referat ma na celu określenie wpływu innowacji na zrównoważony rozwój i przedstawienie modelu badawczego ukazującego ten związek. Przygotowany instrument składający się z dwóch konstruktów (I - innowacyjność, SDGs - zrównoważony rozwój) udostępniono podmiotom ze średnich przedsiębiorstw zaś zebrane dane poddano analizie poprzez modelowanie częściowych równań strukturalnych metodą najmniejszych kwadratów. Implikacje praktyczne miały na celu zrozumienie zachowań związanych z rozwojem modelu biznesowego w kierunku zrównoważonego rozwoju w sektorze małych przedsiębiorstw.

16. dr Adam Metelski (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu)

Właściciele prywatni i publiczni w piłce nożnej na przykładzie Ekstraklasy

Wiele zawodowych klubów piłkarskich w Polsce finansowanych jest przez samorządy i spółki skarbu państwa. W artykule opisano jak pod względem sportowym i finansowym radzą sobie kluby należące do osób prywatnych oraz te, których właścicielami są samorządy.

17. dr Dorota Tokarska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

Rola menedżera w procesie inkubacji startupu

Startupy odgrywają niezwykle istotną rolę w rozwoju regionów a w ostatnich kilku latach budzą zainteresowanie w obszarze funkcjonowania Unii Europejskiej. Jednocześnie traktowane są jako jedne z inwestycji najbardziej ryzykownych, głównie ze względu na ich sukces rynkowy będący niewiadomą. Założyciele startupów to najczęściej specjaliści bardzo wąskich branż, którzy, choć doskonale rozumieją proponowane rozwiązania, nie zawsze posiadają wiedzę i doświadczenie z zakresu funkcjonowania rynków czy zarządzania biznesem. Platformy startupowe, które powstały jako miejsce wsparcia dla założycieli startupów, są w swego rodzaju menedżerami inkubacji. pełniącymi rolę mentorów wspierających startup w początkowej fazie jego rozwoju. Artykuł przedstawia obraz tej współpracy przez pryzmat menedżerów, którzy pracowali w platformach startupowych w Polsce w latach 2014-2022.

Jakie przeszkody napotkali, jakie umiejętności były dla nich najbardziej przydatne i czego nauczyła ich praca ze startupami? Czy ich oczekiwania pokryły się z rzeczywistością?

18. dr Aleksandra Rabczun (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu)

Zagrożenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego krajów MENA

Arabska Wiosna Ludów znacząco zmieniła sytuację gospodarczą i społeczną krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Pozytywne zjawiska zapoczątkowane w tym tamtym czasie wspomagane były przez dobrą koniunkturę globalną. Niestety jednak pandemia koronawirusa a następnie skutki wojny w Ukrainie znacząco wpłynęły na możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Dzieje się tak m.in. w skutek ograniczenia importu zboża do krajów MENA z Ukrainy i Rosji, które były głównymi partnerami handlowymi w zakresie tego produktu. Celem artykułu jest przedstawienie obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. W pracy wykorzystane zostaną wybrane metody jakościowe takie jak krytyczna analiza literatury, analiza opisowa, analiza porównawcza. Tekst zostanie wzbogacony przez analizę wskaźników wybranych krajów w latach 2011-2022 wraz z ich autorską interpretacją. Autorka w tekście przedstawi również prognozy na przyszłość w zakresie rozwoju krajów MENA.

19. dr Małgorzata Gajowiak (Politechnika Poznańska)

Ageizm w miejscu pracy - wybrane wyniki badań w MSP z powiatu poznańskiego

Głównym celem artykułu jest prezentacja wyników badań przeprowadzonych w MSP z powiatu poznańskiego w obszarze dyskryminacji ze względu na wiek. Wybór przedmiotu zainteresowań badawczych wynikał przy tym z faktu, iż na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest swoisty kryzys demograficzny, a jego wyznacznikiem jest odwrócona piramida wieku. Poziom dzietność zarówno w Europie, jak i w Polsce nie pozwala na utrwalenie prostej zastępowalności pokoleń. Jednocześnie obserwowana jest utrzymująca się tendencja do wydłużenia się średniego trwania życia. Zjawiska te stają się swoistymi wyzwaniami zarówno na rynku pracy, jak i w sferze pozagospodarczej. Rodzi się potrzeba wydłużenia aktywności zawodowej osób starszych, co nie jest zadaniem łatwym w przypadku praktyk dyskryminacyjnych nakierowanych na seniorów w przedsiębiorstwach (ageizm). Genezy tych działań szukać należy przede wszystkim w powszechnej obawie przed starością, kultem młodości wspieranym przez środki masowego przekazu, a także licznymi, powielanymi i nieprawdziwymi osądami dotyczącymi starości oraz procesu starzenia się. Przeprowadzone badania w MSP potwierdzają obecność aktów dyskryminacji ze względu na starszy wiek, w szczególności w postaci lekceważenia, a także ośmieszania i zaniedbania. Ponadto, działania te osłabiają współpracę młodszego i starszego pokolenia. Większość przebadanych przedsiębiorstw nie ma wdrożonej polityki antydyskryminacyjnej, a sami menedżerowie – w opinii respondentów – zbyt mało troski przykładają do kwestii równości i poszanowaniu praw.